

TREĆE DOBA

SPECIJALNO IZDANJE POVODOM 1. OKTOBRA MEĐUNARODNOG DANA STARIJIH

Foto: Fönet / Aleksandar Koković

Predsednica Udruženja građana „Snaga prijateljstva“ - Amity u autorskom tekstu za Danas govori kako izgleda život u staračkim domaćinstvima u Srbiji

Trećina ljudi starijih od 80 godina živi sama

■ Život u samačkim staračkim domaćinstvima može da bude dobro rešenje dok su stariji još u dobrom fizičkom stanju i zdravstveno očuvaniji, posebno ako su njihovi srodnici negde u blizini

Mr
Nadežda
Satarić

LIČNI STAV

Danas obeležavamo Međunarodni dan starijih osoba, koji nam služi kao povod da skrenemo pažnju i ukažemo na probleme i potrebe te sve brojnije populacije u našem društvu. Razmišljam koliko olako prilazimo tom pitanju i jednoj veoma heterogenoj grupi stanovnika upućujemo neke reči i poruke kao da su oni monolitna grupa jedne generacije, a oni to nisu. Među njima su i 90-godišnjaci i njihova deca koja imaju 65 - 66 godina, tu su i oni koji žive sami, bez igde ikoga svoga, i bez redovnih ličnih primanja, tu su i oni koji žive u udaljenim planinskim selima, polupismeni sa malom penzijom, tu su i oni koji danas negde putuju i uživaju u svojim penzionerskim danima i svojoj jeseni života. Otuda, poruke poput onih koliko će im se povećati penzije,

ili koliko društvo vodi računa o njima, nemaju mnogo smisla za sve.

Ništa to ne dotiče baka Radojku iz sela Drenovci, koja je sa svoje 84. godine u kući živela sama, kada sam je posetila krajem marta meseca ove godine. Brinula je o 12 ovaca i 13 jagnjadi koliko su ovce ove godine ojagnjile. Sa njom je posle smrti muža živeo njen sin, koji je danas u Rusiji. Baka Radojka mi je pričala da je sin sve pokušavao u selu ali nije išlo. Gajio je i koze 15 godina pa kada ni od tog posla nije bilo ništa, pokupio se i otišao. A ona misli kako će prodati jagnjad, kako će otići do lekara. U njenom selu, udaljenom samo oko 150 kilometara od Beograda, danas nema zdravstvene stanice, nema prodavnice, ni zemljoradničke zadruge... To je selo sa zapuštenim putevima i puteljcima, selo pa skoro bez dece...

Baka Radojka je samo jedna od više od 600 hiljada starijih koji danas žive u staračkim domaćinstvima širom Srbije. Zato želim da skrenem pažnju upravo na tu ne tako malu grupaciju starijih ljudi i na pitanja koja neke od tih ljudi muče. Ni sva staračka domaćinstva nisu u istoj poziciji, jer nisu homogena grupa. Nije isto onima koja se nalaze u rural-

nim sredinama a takvih je 55 odsto i onima u gradskim sredinama, gde je mnogo razvijenija infrastruktura i gde im je ipak, sve na dohvat ruke. Mnogo je teže tamo gde stariji žive u samačkim domaćinstvima a njih je preko 300 hiljada (64 odsto svih staračkih domaćinstava). Posebno je teško ako su to starije žene, ako su bez škole ili samo sa osnovnom školom, ako su bez penzija ili drugih redovnih prihoda, ako su bolesne i bez podrške članova porodice, bilo da ih nemaju ili da se ne mogu osloniti na njihovu pomoć. A među samačkim staračkim domaćinstvima dominiraju ženska, odnosno ona u kojima žene žive same. Ovo iz razloga jer žene inače žive duže a i posle smrti bračnog druga ređe ulaze u nove bračne zajednice od muškaraca. Život u samačkim staračkim domaćinstvima može da bude dobro rešenje dok su stariji još u dobrom fizičkom stanju i zdravstveno očuvaniji, posebno ako su njihovi srodnici negde u blizini. Ali ako znamo da skoro trećina svih starijih ljudi od 80 godina danas žive sami, pitanje je za koliko njih je to najbolje rešenje.

Sve nam ovo ukazuje na velike razlike u starosti, koje često proizilaze iz faktora na koje sami ti, sada stariji ljudi ni-

su mogli uticati. Oni koji danas žive sami, u opustelim selima, ispaštaju posledice višedecenijskog odliva mladih. Sve se to nastavlja i danas, s tim što danas mladi odlaze i iz gradova i to ne samo u veće gradove i druge zemlje Evrope, već i na druge kontinente. Odlaze za boljim poslovima i nadom za bolji život.

Nisu krive starije žene rođene pre ili za vreme drugog svetskog rata što su nepismene jer tada i nije bilo obavezno školovanje ženske dece. Nisu krive one što su sada pod stare dane bolesne a nema zdravstvenih stanica u selima, zatvorene su zbog malog broja stanovnika.

Nisu krivi ni žitelji staračkih domaćinstava koji žive u više od 63 hiljade stanova/kuća u kojima nema kupatila što je veliki izazov posebno u zimskom periodu. U unutrašnjosti manje od polovine staračkih domaćinstava je priključeno na vodovod a većina se greje na čvrsta goriva, što je dodatni izazov kako ih obezbediti bez pomoći mladih. Ovo ukazuje na njihove lošije stambene prilike uprkos činjenici da neki žive i u većim starim kućama nego što su im sada potrebne.

Šta možemo da uradimo za ova staračka domaćinstva i šta da im danas

poručimo. Možemo da im kažemo da imamo svest o tome u kojim uslovima oni žive i da neopravdano ne dobijaju dovoljno pažnje niti od države, niti od društva a ponegde ni od svojih najbližih. Svi smo negde zatajili. Ali evo ovo je prilika da podsetim odgovorne iz države na obećanja da će obezbediti bolju opremljenost polivalentne patronažne službe za obilazak i pomoć samohranim starima a da to obećanje nisu ispunili. Prilika je i da ih podsetim na značaj hitnog zaustavljanja praznjenja sela, ulaganjem u obnovu infrastrukture u selima i veće podrške poljoprivrednicima da tamo ostanu, proizvode i prodaju svoje proizvode. Kada ima mladih u selima onda će biti lakše i starijima koji tamo žive. Poruka društvu je da su upravo te generacije i ti ljudi, radili i ugradili sebe u sve ovo što mi danas baštinimo te da im dugujemo mnogo više od onoga što oni od društva dobijaju. Dugujemo im da ih makar pitamo, u lokalnih zajednicama, za mišljenje o stvarima koje su njima važne i da ta mišljenja uvažavamo.

Autorka je socijalna radnica i predsednica Udruženja građana „Snaga prijateljstva“ - Amity

Poverenica za zaštitu ravnopravnosti Brankica Janković govori za Danas o diskriminaciji među starijom populacijom

Janković: Stariji se teško odlučuju da prijave diskriminaciju
strana III

INTERVJU: Slavica Đukić Dejanović, ministarka bez portfelja u Vladi Republike Srbije zadužena za demografiju i populacionu politiku, govori za Danas

Kroz međugeneracijsko uvažavanje moramo da pokažemo koliko smo kao društvo zreli
strana II

Smanjen broj privatnih domova za starija lica koja su potpisala sporazum sa državom oko subvencionisanja

Samo nekoliko privatnih domova primalo starije sa liste čekanja
strane IV-V

INTERVJU: Slavica Đukić Dejanović, ministarka bez portfelja u Vladi Republike Srbije zadužena za demografiju i

Kroz međugeneracijsko uvažavanje pokažemo koliko smo kao društvo

Demografski profil naše zemlje karakterišu brojni izazovi - depopulacija, nedovoljno i odloženo rađanje, visoka prosečna starost stanovništva, kao i migracije. Sa prosečnom starošću stanovništva od 43,2 godine svrstavamo se u kategoriju starih nacija, a broj stanovnika Srbije spustio se na ispod sedam miliona. Početni rezultati i mere populacione politike ipak ulivaju blagi optimizam, kaže za Danas Slavica Đukić Dejanović, ministarka bez portfelja u Vladi Republike Srbije zadužena za demografiju i populacionu politiku.

Samo u privih osam meseci ove godine, kako kaže rođeno je 356 beba više u odnosu na isti period prošle godine, a primetan je porast zaposlenih i žena sa visokom i višom školom koje rađaju, a posebno visokoobrazovanih žena koje rađaju treće dete.

Navešću primer da je u 2014. godini svaka peta žena koja je rodila treće dete bila visokoobrazovana, dok je prošle godine svaka četvrta majka trećeg deteta visokoobrazovana. Nadam se da će ovakvih pozitivnih primera biti sve više, navodi ministarka.

■ Kakav je položaj starijih ljudi?

Položaj starijih osoba, posebno onih koji žive u staračkim domaćinstvima ili su usamljeni pojedinci u zabačenim selima nije lak. Prema podacima iz poslednjeg popisa, u Srbiji imamo preko 17 odsto staračkih domaćinstava. Dešava se često da najbliži srodnici i deca naših najstarijih nisu

uvek uz njih. Iz tog razloga je potrebno da jačamo institucionalnu zaštitu naših starijih sugrađanki i sugrađana i da podstičemo partnersko angažovanje javnog, civilnog i privatnog sektora da im budu na usluzi kada su im najpotrebniji.

■ Mnoge zemlje suočavaju se sa trendom sve starijeg stanovništva. Šta iziskuje demografsko starenje nacije i kako se Srbija snalazi u tome?

Ukoliko se trenutni trendovi starenja nastave, broj osoba starijih od 60 godina do 2050. godine biće za trećinu veći. Podaci o demografskom starenju evropskog stanovništva pokazuju da je trenutno skoro svaki četvrti građanin starog kontinenta stariji od 60, a svaki peti stariji od 65 godina. Već sam navela podatak da je prosečna starost stanovništva u Srbiji 43,2 godine, što nas svrstava u grupu izrazito starih nacija, ali je činjenica i da nam se životni vek produžava. Očekivano trajanje života za muškarce u Srbiji je 73, a za žene 78 godina. Zbog toga su nam potrebni različiti oblici međugeneracijske saradnje i solidarnosti kojima bi morali da prethode programi aktivnog starenja, a tu nevladin sektor i volonteri prave korake koji su za pohvalu. Izdvojila bih primer sa opštine Zvezdara, gde volonteri skoro jednu deceniju pružaju pomoć i podršku našim starijim sugrađanima, uče sa njima engleski jezik i stare zanate, usavršavaju rad na računaru, razvijaju kreativne veštine. To je ono što nazivamo

Položaj starijih osoba, posebno onih koje žive u staračkim domaćinstvima ili su usamljeni pojedinci u zabačenim selima nije lak: Slavica Đukić Dejanović

Foto: Nenad Đorđević / Folnet

celoživotno učenje. Kineska poslovica kaže da nije star onaj ko ima godine, već onaj ko ne uči.

■ Koji su najveći izazovi?

Pre svega, kvalitetno upravljanje migracijama, razvijanje održivih mera pronatalitetne politike i modela aktivnog starenja koji su prilagođeni našoj kulturi i sinergizam institucija države sa nevladinim i privatnim sektorom koji u tome mogu da učestvuju, posebno javno-privatna partnerstva i saradnja sa porodicama. To podrazumeva sve oblike udruživanja koji zapravo daju odgovore na prethodna pitanja. Jedan od izazova je i razvijanje

društva koje će biti po meri svih generacija, kako mladih i ljudi srednjih generacija, tako i naših starijih sugrađana. Produžetak životnog veka posmatramo kao civilizacijsku tekovinu i uspeh, koji nas motiviše da unapredimo okruženje za pravilan rast i razvoj naše dece, ali i dostojanstveno starenje i održivi razvoj čitavog društva.

■ Na čelu ste Saveta za unapređenje međugeneracijske saradnje i solidarnosti. Čime se trenutno bavite i zašto je međugeneracijska saradnja i solidarnost važna?

Vlada Srbije je u decembru 2017. godine obrazovala Savet za pitanja sta-

rosti i starenja, a u januaru 2018. godine Savet za unapređenje međugeneracijske saradnje i solidarnosti koji nisu samo formalna tela, već imaju mnogo značajniju ulogu, a to je da donose odluke koje će zaživeti u praksi i na taj način pozitivno uticati na svakog pojedinca. Naravno, ne postoji Savet, bez obzira ko ga čini, koji sve može sam. Svi mi, bez obzira na životno doba, zvanje ili obrazovanje, moramo da radimo zajedno i na primeru međugeneracijskog uvažavanja pokažemo koliko smo kao društvo zreli. Istraživanja koje je sproveo Crveni krst Srbije pokazuje da je slika u praksi možda

Životni vek optimista i pesimista

■ Iz ugla neuropsihijatra, koliko na životni vek utiče to da li smo optimisti ili pesimisti?

Nedavna američka studija jeste pokazala da ljudi koji pozitivno razmišljaju češće dožive 85 i više godina, u odnosu na pesimiste, jer lakše kontrolišu emocije i bolje se snalaze u stresnim životnim okolnostima. Ipak, pored toga koliko živimo vrlo je bitno i kako živimo. Sigurno da je kroz život lakše ići vesele naravi i vedrog duha, sto pozitivno utiče i na naše zdravlje, u skladu sa izrekom da „optimizam jača organizam“.

Pola veka od kada je Robert Batler skovao termin „ejdžizam“

Usvetu i kod nas danas se obeležava Međunarodni dan starijih, a tema ovogodišnje kampanje je „Ka jednakosti u starijem dobu“ sa ciljem osnaživanja i promovisanja socijalnog, ekonomskog i političkog uključivanja svih ljudi, bez obzira na godine, pol, invalidnost, rasu, etičku pripadnost, poreklo, religiju, ekonomski ili drugi status.

Ove godine navršava se i tačno pola veka otkada je Robert Batler skovao termin „ejdžizam“ kojim označavamo stereotipe, predrasude i diskriminaciju sa kojima se starije osobe suočavaju u društvu, zajednici ali i svojoj porodici, pa čak, neretko, i u odnosu sa drugim starijim osobama. Batler je bio lekar, gerontolog, psihijatar i prvi direktor Nacionalnog instituta za starenje. Poznat je po svom radu na socijalnim potrebama i pravima starijih osoba i po istraživanju zdravog starenja i demencija.

Foto: Srećana Savić

Na svim društvenim nivoima se neretko prave pojednostavljene pretpostavke o starijima, njihovim kapacitetima i potrebama, koje ne odgovaraju stvarnosti i negativno utiču na kvalitet njihovog života.

„Ove predrasude podrazumevaju da su starije osobe nužno mentalno i fizički manje sposobne od drugih i da se uvek moraju oslanjati na druge u svemu što rade. Rezultat ovakvih - pogrešnih - pretpostavki su diskriminatorske prakse i faktička neravnopravnost sa kojom se starije osobe suočavaju u društvu. Ejdžizam se tako ispoljava u pristupu tržištu rada,

uslugama zdravstvene zaštite, bankarskim uslugama, ali i unutar samih porodica starijih. Neke od posledica su obavezno penzionisanje u određenim godinama, zlostavljanje starijih, često od strane osoba zaduženih da im pruže negu, ali i ignorisanje populacije starijih u prikupljanju demografskih podataka što dovodi do toga da se strategije i javne politike zasnivaju na netačnim, nepotpunim informacijama i ne odgovaraju potrebama i kapacitetima velikog i stalno rastućeg dela populacije“, navodi se u saopštenju Crvenog krsta Srbije.

Oni će današnji dan obeležiti velikim brojem zdravstveno-preventivnih aktivnosti na teritoriji čitave Srbije od predavanja, tribina, okruglih stolova, sportskih događaja, bazara zdravlja i mnogih drugih aktivnosti. Jedna od aktivnosti biće i anketiranje građana na temu ejdžizma i koliko je ovaj fenomen prisutan u našem društvu. R. D.

populacionu politiku, za Danas

moramo da zreli

čak i bolja nego što imamo utisak. Na pitanje da li stariji predstavljaju opterećenje za ekonomiju svoje države bližu 70 odsto mladih smatra da to nije tačno. Deca, mladi, odrasle osobe i stariji ne žive u izolaciji, odvojeni jedni od

ta koju sprovodi Republički zavod za statistiku, stopa rizika od siromaštva, u 2017. godini, iznosila je 25,7 odsto. Iako visoka, ova stopa je za lica stara 65 i više godina iznosila 21,3 odsto, što je nešto niže od proseka populacije.

Dostizanje 65 godina nije kraj produktivnog života

■ Koje su mere aktivnog starenja?

Sa merama aktivnog starenja treba početi pred kraj radnog angažovanja, pripremom za to da će čovek otići u penziju. Kroz različite oblike savetodavnog rada i korišćenjem svih očuvanih potencijala naših sugrađana koji su itekako potrebni društvu, oni se mogu dosta dugo osećati korisnim. Za sve to vreme oni mogu imati satisfakciju i to kroz sadržajno iskorišćeno vreme, kroz osećanje da su važni i doprinose društvu i kroz određenu finansijsku naknadu. Samim tim, dostizanje 65 godina ne bi trebalo da se posmatra kao kraj produktivnog života, već kao nova životna etapa. Vrlo je bitno prilagoditi sredinu sposobnostima, ali i potrebama naših sugrađana trećeg životnog doba.

drugih, već su povezani i predstavljaju podršku jedni drugima. Iz iz tog razloga je potrebno posebno razvijati međugeneracijska prijateljstva i odnose, jer to donosi korist svima. Mladima pomaže u njihovom razvoju i obrazovanju, ali i u kasnijem suočavanju sa sopstvenim starenjem, dok starijim

Rezultate za ovu godinu očekujemo sredinom oktobra, a nadamo se da će oni usled makroekonomske stabilnosti i smanjenja nezaposlenosti biti povoljniji.

■ Najavljeno je povećanje penzija. Šta je potrebno za dostojanstvenu starost?

Prosečna starost stanovništva u Srbiji 43,2 godine, što nas svrstava u grupu izrazito starih nacija

Foto: Srećana Šavić

osobama pruža osećaj ispunjenosti, posebno u situacijama kada se suočavaju sa gubicima prijatelja i partnera, da se uz podršku osećaju manje izolovani. Takođe, pomaže u učenju novih veština, posebno onih koje su nam neophodne u modernom društvu. Poznati engleski pisac je rekao da čovek ne može da učini ništa protiv toga što stari, ali se mora svim silama boriti da ne zastari.

■ Kolika je stopa siromaštva danas i koliko su stariji ljudi u riziku?

- Na osnovu podataka prikupljenih u anketi o prihodima i uslovima živo-

- Finansijska sredstva koja daju sigurnost osobama starije životne dobi, kao i stabilnost penzionog fonda jedan su od faktora. Sve prethodno podrazumeva zapošljavanje većeg broja mladih i reforme u sistemu penzijskog i invalidskog osiguranja koji će uvažiti aktuelnu situaciju, i to može biti odgovor države. Dostupni sistemi socijalne i zdravstvene zaštite takođe su potrebni, kao i razbijanje predrasuda o trećem životnom dobu i našim starijima kao bolesnim, zavinskim i skupim za društvo.

R. Marković

Poverenica za zaštitu ravnopravnosti Brankica Janković govori za Danas o diskriminaciji među starijom populacijom

Janković: Stariji se teško odlučuju da prijave diskriminaciju

Stariji ljudi se teško odlučuju da nam se obrate pritužbom, nekim je to komplikovano, a neki se jednostavno ustručavaju iz straha. Ako pogledamo brojke, procenat pritužbi koje podnose stariji od 65 godina približno je isti poslednjih godina“, kaže za Danas Poverenica za zaštitu ravnopravnosti Brankica Janković, odgovarajući imali li više ili manje diskriminacije nad starijima.

Inače, prema izveštaju koji je Poverenica podnela za 2018. godinu stoji da je 8,3 odsto pritužbi podneto zbog diskriminacije starijih od 65 godina.

Ona navodi sa se starosno doba često pojavljuje u kombinaciji sa još nekim osnovom diskriminacije, kao što su invaliditet, zdravstveno stanje i slično, pa su brojevi samo jedan od indikatora rasprostranjenosti diskriminacije. Slično, kako kaže pokazuju i podaci iz drugih izvora - da nema značajnijih promena u diskriminaciji starijih.

„Značajan izvor podataka su istraživanja i studije o položaju starijih. Primera radi, dva istraživanja - o položaju starijih na selu i u gradovima, pokazala su da su najveći problemi starih nedovoljna dostupnost usluga, pre svega zdravstvene i socijalne zaštite, kao i drugih javnih usluga, uključujući i transport, veliki broj fizičkih i ekonomskih barijera, kao i uvrežene predrasude i stereotipi“, navodi ona.

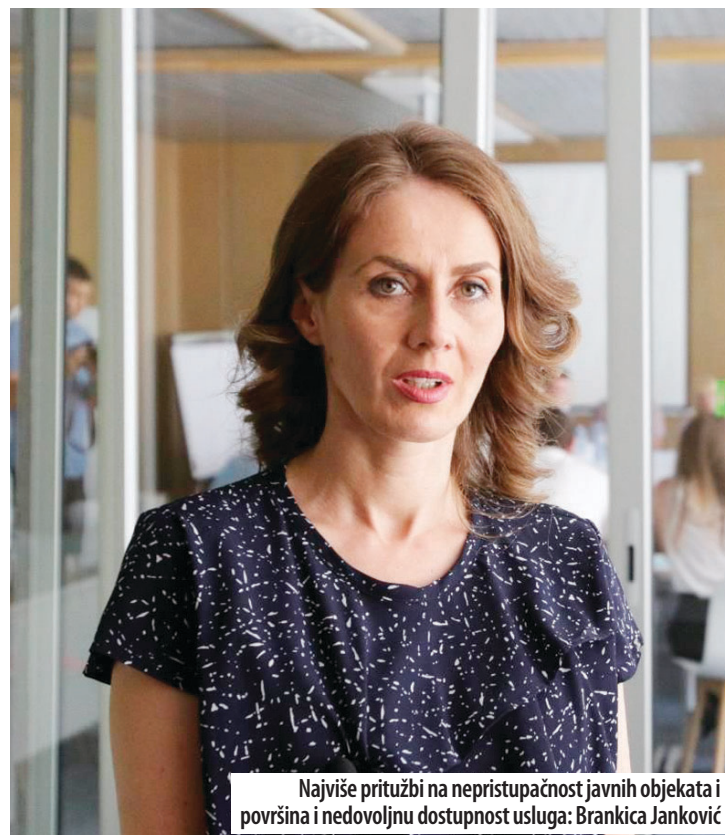
Janković navodi da kada im se i obrate, uglavnom je to zbog nepristupačnosti javnih objekata i površina i nedovoljne dostupnosti usluga. Najviše su pogođene starije osobe sa invaliditetom i one lošijeg zdravstvenog i imovinskog stanja.

Na pitanje da li stariji ljudi znaju da prepoznaju situacije u kojima ih diskriminišu, Janković kaže da „stariji možda ne znaju pravnu definiciju diskriminacije, ali vrlo dobro prepoznaju i osećaju nepravdu koja im se čini“.

„To je naročito vidljivo kada je u pitanju diskriminacija ili nasilje koje doživljavaju u porodici. Mnogi nisu svesni da to što, recimo daju veliki deo ili celu penziju deci i unucima, nije u redu, da to što moraju da ustupaju stanovalnicima potomstvu takođe nije u redu. Većina to smatra normalnim i ne doživljava to kao problem, već kao svoju obavezu, pa čak i kao uobičajenu stvar“, ističe naša sagovornica.

U školama o međugeneracijskoj solidarnosti

Poverenica je najavila pokretanje inicijative da prvi časovi u školama budu posvećeni međugeneracijskoj solidarnosti kao i mogućnost održavanja obaveznih volonterskih časova u srednjim školama. „Jedan od najvećih problema kod starih je usamljenost. Mnogima to teško pada. Pokazalo se da je volontiranje jedan od dobrih načina da se starija osoba oseti korisnom. Svaki treći volonter je starija osoba. Volontiranje je dobar način da se uspostavi i međugeneracijska saradnja. Zato ćemo predložiti da svi srednjoškolski imaju časove volontiranja u školi ili na završnom ispitu. Prošle godine smo predložili da svaki prvi čas 16. novembra na Međunarodni dan tolerancije bude posvećen ravnopravnosti a ove godine naša inicijativa će biti da to bude međugeneracijska solidarnost. Moramo naučiti jedni druge da slušamo i jedni od drugih da učimo“, navodi Janković.

Najviše pritužbi na nepristupačnost javnih objekata i površina i nedovoljnu dostupnost usluga: Brankica Janković

Foto: Nenad Borđević / FoNet

Prema njenim rečima, starije osobe nekada i kada znaju da su diskriminirani, često su nemoćni da to promene, jer njihove molbe nema ko da usliši, odnosno ne postoje dovoljno razvijene usluge podrške starijima.

„Veliki broj starijih se oslanja na pomoć porodice i komšija, sto je do-

starijih i koje treba da reaguju“, naglasila je Poverenica.

U medijima otvarati priče da su stariji ravnopravni deo zajednice

Smatra da savremeno doba i dalje doživljava starost kroz paradigmu nekorisnosti, neproduktivnosti, tereta za društvo, kao i da se podaci o demo-

Neophodne mere

Iako smatra da nije jednostavno sagledati kompleksan položaj ove društvene grupe koja nije homogena, Poverenica navodi moguće mere za poboljšanje kvaliteta života starijih. „Trebalo bi povećati dostupnost usluga zdravstvene i socijalne zaštite za starije kroz jačanje postojećih servisa, kao što su kućno lečenje i nega, patronažne službe, savetovanje putem telefona, ali i razvijanje inovativnih, mobilnih usluga za specifične potrebe starijih. Prednosti savremene tehnologije mogu da budu iskorišćene za pojednostavljenje administrativnih procedura i bolje informisanje starijih o uslugama koje su im na raspolaganju. Neophodno je i efikasnije povezivanje novčanih davanja sa uslugama, kao i poboljšanje usluga prevoza što će omogućiti bolji pristup uslugama i sprečavanje socijalne isključenosti“, navodi Janković.

bro ali je i nesigurno. Dešava se da pojedinci oklevaju da se požale, čak i u slučajevima kada trpe blaže ili drastičnije vidove zlostavljanja, samo da ne bi bili sami i napušteni. Zbog toga je vrlo važna i odgovorna uloga socijalnih službi, kao i organizacija koje se bave zaštitom prava

grafskom starenju u Evropi i kod nas, u medijima neretko plasiraju, kako kaže ne samo kroz sumorna predviđanja, već i kroz apokaliptične prikaze.

„Naslovima poput „Za 20 godina više neće imati ko da radi jer će celo društvo biti staro“ ili „Odumiremo sve brže, za pola veka nas neće biti“ kod starijih se stvara osećaj krivice, a sve zajedno u društvu se proizvodi zaključak da su stariji brojna, skupa i nepotrebna populacija koja je samo teret. To moramo da menjamo odmah i zato je važno u javnosti i u medijima otvarati priče o pozitivnim primerima, o humanim pričama, koje neće izazivati sažaljenje i samilost, već pokazati da su stariji punopravni i ravnopravni deo zajednice i da njihovo iskustvo, mudrost, znanja, mnogo da budu od koristi i pomoći svima“, navela je Janković.

R. Marković

Prema popisu iz 2011. godine u Užicu živi 78.018 stanovnika, a među njima je 13.035 starijih od 65 godina

Foto: Nenad Kovačević

Socijalni status starijih Užičana

Problemi sve veći, a para malo

Užice - „Potrebna žena za čuvanje starije osobe, plata po dogovoru“. To je tekst sve učestalijih oglasa koji ukazuju na to da je starijim građanima, koji su često sami, bolesni ili nepokretni, neophodna svakodnevna briga drugih osoba. Njihovi najbliži srodnici, zbog posla, iseljenja iz grada i drugih razloga, nisu u stanju da brinu o njima ili to ne žele i često tu obavezu prebacuju na socijalnu službu.

U Užicu, prema popisu iz 2011. godine živi 78.018 stanovnika, a među njima je 13.035 starijih od 65 godina. Poput sličnih gradova u Srbiji i Užice je suočeno sa iseljavanjem, posebno mladih od kojih se većina ne vraća posle završenih studija u većim centrima. Prema zvaničnoj statistici, od 2002. do 2011. godine,

lokalna samouprava plaća uslugu gerontodomaćica. U planu je, kako je kazao Vidoje Drndarević, gradski većnik, da se otvori dnevni boravak za starije, koji bi se finansirao novcem iz gradskog budžeta.

„Ove godine iz gradskog budžeta je izdvojeno 3,5 miliona dinara za angažovanje pet licenciranih gerontodomaćica za 40 korisnika. Naravno, to nije dovoljno jer su potrebe mnogo veće, ali nadam se da ćemo u budžetu za narednu godinu izdvojiti više novca“, kazao je za Danas Drndarević.

Gerontodomaćice svakodnevno posećuju korisnike, pomažu im u kućnim poslovima, kupuju lekove, odlaze na pijacu ili u prodavnicu, plaćaju račune ili jednostavno sa njima

decu i omladinu „Petar Radovanović“, kako je dodao Drndarević, planirano je da se otvori dnevni boravak za starije sugrađane.

On navodi da su problemi starijih u gradu teški i različiti, jer su među

kalne vlasti je da se tom uslugom obuhvate i stariji koji žive na selu, a čiji naslednici odbijaju da ih smeste u Dom za stare.

U tom domu, koji raspolaže sa 80 mesta, smešteni su korisnici koji su

■ **Drndarević:** Ove godine iz gradskog budžeta je izdvojeno 3,5 miliona dinara za angažovanje pet licenciranih gerontodomaćica za 40 korisnika. Naravno, to nije dovoljno jer su potrebe mnogo veće, ali nadam se da ćemo u budžetu za narednu godinu izdvojiti više novca

njima oni koji su sami, bez porodica, koji se zbrinjavaju u Domu za stare, kao i oni koji imaju porodice, ali ne žive sa svojim najbližim srodnicima.

„Postoje članovi porodice koji su dobro finansijski i materijalno obezbeđeni, ali očekuju da o njihovim roditeljima drugi brinu. Ima i onih koji netačno prikazuju svoje materijalno stanje i zbog toga moramo da, u saradnji sa Centrom za socijalni rad, utvrdimo prioritete i realno stanje kako bi taj vid podrške bio što pravedniji i dostupniji onima kojima je zaista i najpotrebniji“, naveo je naš sagovornik.

Međutim, na pomoć gerantodomaćica za sada mogu da računaju samo stariji u urbanom delu grada ali, dodaje Drndarević, namera lo-

pokretni i koji mogu da brinu o sebi. Oni koji to, zbog bolesti, ne mogu upućuju se u državne i privatne domove u kojima postoji celodnevna medicinska podrška i koji se nalaze u drugim gradovima.

Među starijim Užičanima su i oni koji su siromašni, bez primanja ili su njihove penzije veoma niske, pa im lokalna samouprava isplaćuje jednokratnu novčanu pomoć. Za tu namenu, ali ne samo za pomoć starijima nego i drugim građanima, izdvojeno je 12 miliona dinara iz užičkog budžeta.

„Proširujemo opseg socijalnih usluga, što bi trebalo da prate izdvajanja u budžetu i naredne godine trebalo bi da izdvojimo veća sredstva“, ocenio je naš sagovornik.

N. Kovačević

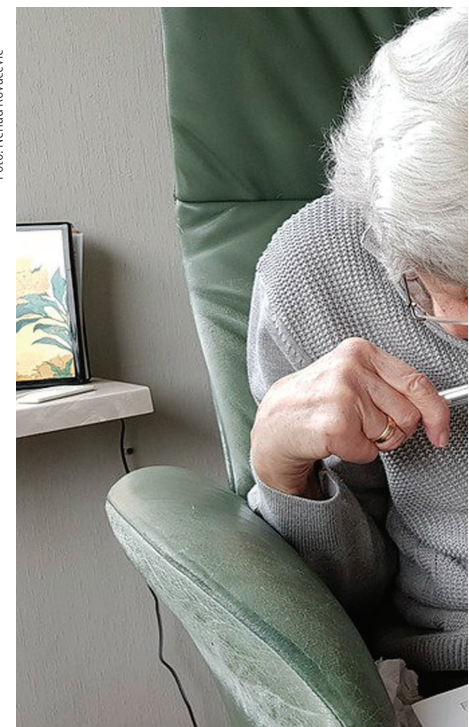
Smanjen broj privatnih domova, sporazum sa državom oko

Samo nekoliko domova preostalo sa liste čekanja

Iako je država, tačnije Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i ove godine ponudilo partnerstvo privatnim domovima za smeštaj starijih lica, uz subvencionisanje, broj privatnika koji je potpisao okvirni sporazum manji je nego prošle godine.

Naime, kako smo saznali od prošlogodišnjih 41, sada je njih 25 ušlo u partnerstvo, ali samo nekoliko njih je primalo korisnike. Domovi koji su potpisali sporazum su iz Beograda, Bačke Palanke, Melenaca, Bora, Knjaževca, Niša (Gadžin Han), Kladova, Mladenovca, Kačulica, Šida, Priboja i Valjeva.

„U prvoj godini je bilo problema u plaćanju obaveza ministarstva jer nije dobro ispra-

ćena procedura dokumentacije pa su centri korisnike slali na smeštaj pre potpisivanja ugovora od strane ministarstva, što je dovelo do nejednakog obračunavanja perioda boravka u domu. Srećom, država je i tu pokazala razumevanje pa je rešenjem Vlade 13. septembra naloženo da se izmire svi dani provedeni u domu svakog korisnika. Ovih dana će ta plaćanje biti izvršeno“, kaže za Danas predsednik Udruženja privatnih ustanova socijalne zaštite, domova za smeštaj odraslih

Na čelu Centra za socijalni rad

Paunović: Z

Paraćin - Nakon višemesečnog čekanja, Centar za socijalni rad u Paraćinu dobio je novu v. d. direktorku. Na to mesto kako nam je potvrdio predsednik opštine Paraćin Saša Paunović, postavljena je Slavica Ristić.

Opština je posle isteka roka za „čutanje administracije“ 17. septembra imenovala v.d. direktora na sednici Skupštine, ali je Privredni sud odbio da izvrši registraciju bez pisane saglasnosti nadležnog Ministarstva rada zapošljavanja socijalne

politike (krom). Srećom, Centar za socijalni rad u Paraćinu dobio je novu v. d. direktorku. Na to mesto kako nam je potvrdio predsednik opštine Paraćin Saša Paunović, postavljena je Slavica Ristić. Opština je posle isteka roka za „čutanje administracije“ 17. septembra imenovala v.d. direktora na sednici Skupštine, ali je Privredni sud odbio da izvrši registraciju bez pisane saglasnosti nadležnog Ministarstva rada zapošljavanja socijalne

grad je ostao bez 5.004 stanovnika, a prosečna starost onih koji su u njemu ostali je 42,5 godina.

Osim smeštaja u Domu za stare u naselju Zabuče, daleko od centra grada, besplatnog gradskog prevoza za penzionere starije od 65 godina,

ma razgovaraju. One su angažovane posredstvom agencije Niveus iz Gornjeg Milanovca, ali tu uslugu ubuduće pružaće novoformirani Gradski centar za usluge socijalne zaštite u Užicu. U tom Centru, koji će koristiti deo prostora ugašenog Doma za

Medicinsko selo

Lokalna samouprava, u saradnji sa zdravstvenim ustanovama, Centrom za socijalni rad, Crvenim krstom i mesnim zajednicama, kako navodi Vidoje Drndarević, organizuje akcije lekarskih pregleda u selima „Medicinsko selo“.

„Kako ima i slučajeva prikrivenog siromaštva, to je prilika da se dodatno informišemo o socijalnom stanju starijih meštana, o tome da li žive sami ili sa porodicom. Kada procenimo da im je podrška potrebna, angažujemo se zaposleni u Centru za socijalni rad koji odlaze na teren, kako bi utvrdili realno stanje u takvim domaćinstvima“, objašnjava Drndarević.

nova za starija lica koja su potpisala subvencionisanja

Koliko privatnih primalo starije čekanja

starijih Radoslav Milovanović. Dodaje da su novom sporazumu procedure korigovane, i veruje da više neće biti propusta i da će planja biti redovna.

Milovanović takođe navodi da stariji nisu dovoljno informisani da imaju mogućnost i ukoliko se ne smeste u državne domove, mogu izabrati neki od privatnih domova i ponudi svoje usluge po okvirnom sporazumu.

„Neki centri za socijalni rad nisu dovoljno informisani i dovoljno angažovani da licitiraju ovu uslugu pa zahteva nema iako smo svi svesni da potrebe ima. Lista čekanja postoji za državne domove, ali se pretpostavlja da je mnogo veći broj onih koje se nisu obra-

Cene smeštaja

Prema okvirnom sporazumu o subvencionisanom smeštaju za 2019. godinu, cena smeštaja je za korisnike I stepena podrške je 44.469 dinara mesečno; za korisnike II stepena podrške 40.440, za korisnike III stepena podrške 37.140 i za korisnike IV stepena podrške 34.830 dinara.

„Država time dokazuje svoju socijalnu svest i empatiju prema našoj najstarijoj populaciji prema kojoj se svi moramo odgovorno i humano odnositi. Mnogo starih žive sami u jako lošim uslovima, nisu kadri da se samo-

Stariji nisu dovoljno informisani o mogućnosti da ukoliko se ne smeste u državne domove, mogu izabrati neki od privatnih domova

li lokalnom centru za socijalni rad jer se zna da mesta u državnim nema. Realno postoji predrasuda kod naših ljudi da smeštajem u dom, pogotovu u privatni, ali to ne sme da bude razlog da zahteva bude jako malo“, is- kaže Milovanović.

Očekuje da se svi iz sistema socijalne zaštite uključe u ovaj „projekat“ koji je Ministarstvo u saradnji sa Udruženjem privatnih domova započelo, jer smo jedina zemlja u regionu koja je tako nešto sprovela u delo.

stalno obrate za pomoć pa se svi moramo angažovati i za svoje rođake, prijatelje, komšije obratiti centrima koji mogu da ih smeste bez obzira na visinu penzije određene osobe jer država doplaćuje sve do punog iznosa ugovorene cene smeštaja. Niko ne mora da bude beskućnik, na ulici, bez krova nad glavom, bez osnovnih sredstava za život“, smatra Milovanović. Nada se da će u narednim godinama više privatnih domova biti zainteresovano da ponudi svoje kapacitete. **R. Marković**

rad u Paraćinu postavljena Slavica Ristić

Za najstarije u Paraćinu više od 10 odsto budžeta

oja je propisana zakonom, ministarstvo je na tra dalo drugu vrstu doz pomoć koga je izvršena i od sledeće nedelje Cen- rad će imati direkto- Paunović za Danas. njegovim rečima Centar i rad u Paraćinu broji stalnih korisnika, dok adana koristi povreme- Centra. Centra koristi 295 pednim do šest članova,

tu je još 300 korisnika tuđe nege i pomoći čiji se predmeti po zakonu revidiraju i još stotinak korisnika usluga Doma za osobe sa teškim smetnjama u razvoju u „Izvoru“ i dvadesetak korisnika Dnevnog centra za mlade sa smetnjama u razvoju u Paraćinu. Centar ima i posebnu celinu koja se bavi starima - Dnevni centar - klub za stare koji mesečno obrađuje oko 500 zahteva za trenutne novčane pomoći, navodi predsednik opštine.

Za različite socijalne programe namenjene upravo najstarijim žiteljima, Paunović navodi da grad izdvaja nešto više od 10 odsto budžeta. U okviru toga se finansira pomenuti Dnevni centar - klub za stare, gde se organizuju različiti sadržaji za najstarije građane, a neki od projekata finansiraju se i preko udružena građana.

Paunović ističe da je godinama unazad preko

Narastajuće potrebe za negovateljima, stručnjaci ipak savetuju oprez

Zanimanje negovatelja postalo je sve traženije kod nas i u Evropi. Iako je njihova uloga sve važnija kako za starije kojima je njihova pomoć potrebna, tako i za mlađe osobe sa invaliditetom, za sada usluge podrške namenjene ovoj grupi postoje samo fragmentarno i povremeno. Stručnjaci ipak savetuju da treba biti obazriv prilikom angažovanja negovateljica.

„Trenutno postoji tendencija da sve više obučениh negovatelja odlazi u zemlje Zapadne Evrope. Tako da se postavlja pitanje kako će naše društvo zadovoljiti narastajuće potrebe i da li će starije osobe imate kvalitetnu negu. Kada je starijim osobama potrebna pomoć u svakodnevnom aktivnostima oni i njihove porodice suočavaju se sa listama čekanja iako se nalaze u potrebi. Iz tih razloga često se dešava da pribegavaju alternativnim rešenjima, što može da dovede do rizika od zloupotrebe. Vrlo je značajno da stariji dobiju podršku, ali sa druge strane neophodno je da se zaštite“, kaže za Danas Nataša Todorović iz Crvenog krsta Srbije, te savetuje da se negovatelji angažuju preko licencirane organizacije, čime bi se omogućila sigurnost i kvalitet, a sa druge strane izbegle potencijalne prevare, za koje kaže da se dešavaju.

Ona naglašava, da treba imati na umu da se pružanje neformalne nege oslanja na tradicionalne obrasce solidarnosti u društvu, prevashodno u porodici, ali da društvo, a pre svega

Potrebe

Prema podacima Nacionalne službe za zapošljavanje od 1. januara do 31. avgusta bilo je 463 prijavljene potrebe za zanimanjima (bolničar, gerontodomaćin, kućna negovateljica, bolnička negovateljica), od čega je 245 trebalo Beogradu. Od pomenutih zanimanja najviše se tražio bolničar-negovatelj. Podatke za ovu godinu nisu nam dostavili, navodeći da ne smeju bez saglasnosti nadležnog Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, koja je očito izostala do zaključenja ovog broja.

Uskoro vodič „Ja, neformalni negovatelj“: Nataša Todorović

Foto: Medija centar

država, što pre moraju pronaći način da valorizuju ovu vrstu usluga, kao i da planiraju za smanjenje kapaciteta za pružanje neformalne nege koje će dolaziti sa porastom stope zavisnosti starijih od 65 godina.

„O starijim osobama brinu neformalni negovatelji, odnosno članovi porodice, ali treba da se zapitamo ko vodi brigu o neformalnim negovateljima? Postoji vrlo mali broj usluga podrške ovoj grupi ljudi, ne postoje usluge predaha, edukacije na temu kako brinuti o starijim osobama, ali i kako brinuti o sebi. Ovo je grupa ljudi koja je danas praktično nevidljiva. Zato je potrebno da im omogućimo adekvatnu pomoć i podršku od strane zajednice, jer na taj način jačamo i porodicu, ali i društvo“, ističe naša sagovornica.

To je bio i povod za nastanak vodiča „Ja, neformalni negovatelj“, koji će organizacija Helpnet uz podršku ministarke bez portfelja zadužene za demografiju i populacionu politiku prof. dr Slavice Đukić Dejanović predstaviti u oktobru. Vodič je namenjen svim osobama koji brinu o svojim ostarelim.

„Vodič daje praktične savete, uputstva i preporuke kako da najbolje brinete o starijoj osobi, saveti za uspešnu komunikaciju, kako prepoznati određena stanja i oboljenja, kako tražiti pomoć. Vodič sadrži i informacije kako da kod sebe prepoznate znakove stresa i sindroma sagorevanja i na koji način da ih prevazidete“, kaže Nataša Todorović koja je pored Milutina Vračevića autorka ovog vodiča. **R. Marković**

Saša Paunović

Foto: Medija centar

Centra za socijalni rad organizovana i usluga „gerontodomaćica“, ali da je ove godine zbog izostanka sufinansiranja od strane republike ova usluga znatno sužena.

- Zato smo izdvojili veća sredstva za rad Crvenog krsta koji u okviru svojih poslova pruža podršku najstarijim sugrađanima. Takođe preko mesnih zajednica organizovali smo volonterski program pomoći najstarijima, dodaje predsednik opštine Paraćin.

R. Marković

Senior sati

Vreme je za
naše najstarije

**POSEBNE
POGODNOSTI**

13-16h
svakog dana

Za detaljne informacije obratite se kontakt centru na telefon:

 011 40 40 100

Kako je Jasmina Stijović postala zvezda društvenih mreža

Živim u Beogradu i ne znam koliko tačno imam godina jer se to svake godine menja, ja sam pesnik, a ne pesnikinja jer mi se „silovnje“ jezika, zarad rodne ravnopravnosti, smučilo - tako nam se predstavila naša sagovornica Jasmina Stijović.

Autor je tri zbirke pesama - „Nek se javi ko je ovde krvonoša“, „Ljudima istočnog neba“ i „Potomcima bogova“, a kako nam je otkrila u pripremi je i njena četvrta zbirka.

Pored toga, Jasmina je jako popularna na društvenim mrežama, prvenstveno na Instagramu, gde ima više od 20 hiljada pratilaca i to je bio povod da je kontaktiramo i saznamo koja je njena tajna.

Instagram nije puno uticao na njen život, osim što je, kako kaže, uspela da

Jasmina kaže da su njeni „vršnjaci“ i prijatelji jako loše reagovali na njenu aktivnost na društvenim mrežama.

„Osudili su me skoro svi jer se facialno eksponiram i uporedili su moje aktivnosti sa običnim narcisoidnim egzibicionizmom, šta sam u jednom od klipova i rekla. Svojevremeno je jedna od mojih prijateljica bila u depresiji, a pošto ja ne poštujem bolničku negu koja podrazumeva da te svako malo pitam „kako si?“, a na Tviteru sam naišla na prepreku koja podrazumeva brojanje karaktera - rešila sam da se uključim živom rečju i slikom. Sutradan sam dobila reakciju koja me je obradovala, jer mi je rekla da se smejala sat vremena, i onda sam nastavila to da radim. Jedan od korisnika Tvitera je na čuđenje svog kole-

ktivih parada, karnevala, mitinga, masovnih okupljanja i slično, jer smatram da takvi skupovi nikad nisu spontani nego organizovani iz centra koji teško da imaju u vidu moj i naš bolji život - izuzimam Spartakov ustanak“, kaže Jasmina.

Ona dodaje da su „najljući“ tviteraši.

„Tamo svako najbolje zna šta je za ovu zemlju najbolje i ako se desi da izneseš suprotno mišljenje, budeš brisan uz uvredu da si „bot“, ne prezaju od otvorenog vređanja. Doduše vide-la sam na vašem zidu naslov „O kompletnim naprednjačkim idijotima“, sa j- tako da mi i nije čudno što je etiketiranje kroz uvrede postalo poželjni manir u komunikaciji, kao da misle da ćemo bolje zapamtiti. Nećemo, upamtićemo tu osobu, samo kao osobu koja se ne usteže da donosi proizvoljne dijagnoze, a to je, po meni, odbojno“, odgovara Jasmina.

Jasmina kaže da čim je nešto zainteresuje ili intrigira ona reaguje komentarom.

„Nemam teme, spontana sam, nekad se setim nečega iz mladosti ili detinjstva i to im je najinteresantnije, ali velika začuđenost sledi kad odgovaram na njihove žalbe zbog toga što žive u diktaturi. Moram da im objašnjavam šta je diktatura jer sam u jednoj živela, onomad sam imala dogovoren susret sa osobom iz Šibenika, došla je u Beograd, pa ako bismo mogli da se sretnemo. Moglo je, reč po reč - došli smo i do pitanja kraljevine Jugoslavije gde mi se pohvalila da je njen „dida“ bio pripadnik kraljeve vojske. Znači četnik - rekla sam, iznenađeno me pogledala „ne, ne kraljeva vojska“, rekla je. Onda sam morala da objašnjavam da biti četnik znači biti član čete kao vojne formacije, na žalost, da li zbog školskog programa ili terora učenika i njihovih roditelja nad nastavnim osobljem, stanje među omladinom je katastrofalno što se znanja tiče. Ima radoznalih izuzetaka, ali retko“, navodi ona.

„Vršnjaci“ i prijatelji loše reagovali na njenu aktivnost na društvenim mrežama: Jasmina Stijović

Foto: Privatna arhiva

■ Na Fejsbuku sam popunjena skroz, a drugi profil nemam nameru da pokrećem. Preko pet hiljada prijatelja i oko sedam hiljada pratilaca imam na Fejsbuku i očekuju od mene mudru i „oštru“ reč. Jedino mi ne opraštaju nikako što ne govorim o unutrašnjoj politici

proda svoju treću zbirku poezije „Potomcima bogova“.

„Ni izdavač, a ni ja nismo uložili ništa u moju reklamu pa sam rešila pošto sam već na mreži, da je iskoristim. Tako sam završila u mreži virtualnih prijatelja koji me, zahvaljujući mom neposrednom nastupu, svojataju i tretiraju kao ličnog prijatelja, koji eto nekad nema volje ili vremena da se sretne sa svakim od njih“, objašnjava nam Jasmina.

Na pitanje da li joj je bilo teško da se prilagodi modernoj tehnologiji i koristi društvene mreže, Jasmina kaže da je za nju to pitanje skoro pa uvredljivo.

„Ako sam pismena, a jesam, nije uopšte teško slediti uputstva i stiskati dugmad zar ne?“, odlučno odgovara ona.

ge o mom pojavljivanju odgovorio - „Pa to je „real talk“ čoveče“, navodi Jasmina u svom odgovoru.

Kako smo primetili da Jasmina ne koristi interpunkcijske znake izuzev tri tačke, dok piše - objasnila nam je zašto je to tako.

„Trotačka je mesto gde uzimam vazduh dok pričam“, rekla je ona.

Na ideju da snima kratke video klipove, kako nam kaže, došla je jer je bila srdita što joj neko stalno broji slova.

„Ignjat Blagojev mi je preporučio Instagram i „ludilo“ je krenulo. Kao i svi, imam uspone i padove u vrednovanju onoga šta kažem pa se desi da me napusti oko sto pratilaca, jer sam izvolela reći da se protivim gej paradi generalno. Nije ih zanimalo objašnjenje, da sam protiv bilo ka-

Na pitanje kako je njena poezija povezana sa njenim „uplitanjem“ u društvene mreže, Jasmina nam slikovito objašnjava.

„Kad se desio taj „pogrom“ i osuda mene kao retrogradne sile ovog društva, koja možda neće ni biti živa 2022. kad se to paradiranje očekuje, dobila sam komentare koji glase „Pusti ti njih, čitaj ti nama neku pesmu“. I ja čitam, moje ili tuđe. Imam potrebu da im to uspem u glave i da utičem na smer i put kojim su krenuli“, kaže Jasmina. Ponekad, kaže, čita čak i čitave knjige na Jutjubu.

„I tada mi takođe broj pratilaca raste. Na Fejsbuku sam popunjena skroz, a drugi profil nemam nameru da pokrećem. Preko pet hiljada prijatelja i oko sedam hiljada pratilaca imam na Fejsbuku i očekuju od

mene mudru i „oštru“ reč. Jedino mi ne opraštaju nikako što ne govorim o unutrašnjoj politici, jer smatram i tvrdim da je uslovljena spoljašnjim pritiscima, ostaje im nejasno ali se ne bune kad im iz mog iskustva kažem da je svaki sledeći vlastodržac lošiji od prethodnog - tako je bilo a tako će i biti“, zaključila je Jasmina.

Za publiku kaže da nije strogo definisana, da ima i starijih i mlađih ljudi među onima koji prate njen rad.

„Ja ovo ne zovem slavom, javljaju mi se ljudi na ulici, oni uzdržani se ne oglašavaju prvi nego im u očima vidim da su me prepoznali i na osmeh odgovorim osmehom, ali takva sam bila i pre, dok nisam upala u mrežu“, objasnila je Jasmina.

V. Stojavljević

Otvorena izložba „Najbolji međugeneracijski selfi“

Izložba „Najbolji međugeneracijski selfi“ otvorena je prošle nedelje u Galeriji „Branko Miljković“ u Beogradu, u okviru manifestacije „Dani seniora na Zvezdari 2019“.

Izloženo je 20 selfija odabranih na konkursu koji je prethodno raspisala Opština Zvezdara i Volonterski servis. Deset radova je nagrađeno. Kako je rečeno, na konkurs je pristigao ukupno 51 rad, 24 autora. Najmlađi autor ima 16 a najstariji 73 godine.

Otvarajući izložbu Radmila Urošević, šef Odseka za socijalnu zaštitu i koordinator Volonterskog servisa Zvezdare, rekla je da je izložba selfija dobra prilika da se potrudimo da se što više međugeneracijski družimo, provodimo zajedno slobodno vreme, upoznamo i pomazemo.

R. D.

Foto: Opština Zvezdara

SPECIJALNO IZDANJE POVODOM 1. OKTOBRA MEĐUNARODNOG DANA STARIJIH

Urednik - Radmila Marković ■ Marketing - Snežana Stojakov ■ Lektura - Marjana Stevanović ■ Novinari - Nenad Kovačević, Vojslav Stojavljević ■ Priprema - Rastko Ličina

Danas

PostPak
Mreža koja povezuje

Откупни пакет
за регион

**ПОСЛУЖЕ
БЕЗ ГРАНИЦА**

Пошта Србије добитник је престижног признања „Мој избор” за омиљени домаћи бренд у 2019. години, у категорији „Транспорт”, а курирском сервису Пост-експрес Поште Србије припало је друго место у истој категорији, по оцени потрошача.